

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по
неділях і святках.

БУЖОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Передплата
10 зр.

Скорбні листи з життя України.

I*

Київ, 23-го березня (4. цвітня) 1897.

Тяжко скорботні дні довелося на тім тижні перенести і пережити ще й досі Київ, а з ним більш, чи менш і цілій Україні. — Хоча за останні два з половиною віки Україна жила, як і живе самою скорботою та неволю, призвичаїлась вона до всякого „культурного“ лиха і так одеревеніла, що можна би байдуже дивитися на всяке нове „благо культури російської“, а проте останній тиждень показав, що у неї лишилася ще хоч малесенька іскорка почуття людського достоїнства. Хоча, знов, Київ доводилося бачити на своїм віку деякі „погроми“, починаючи з „погрому“ татарського і кінчаючи погромом студентів 1878 і жидів 1881, такого безпричинного і тяжкого погрому інтелігентної молодіж, який провадить ся що дня з 18/30 сего місяця, ледві чи бачив Київ.

Треба почати аб ово.

В Петербургській фортеці 2/14 сего березня наложила на себе руки студентка з Бестужевських курсів Марія Федосіївна Вітренківна, чи по російському, — Ветрова. Що саме спричинило ся такому жахливому вчинку молодій дівчині, що була саме на порі розцвіту своєї фізичної і духовної краси, за певне досі не відомо: говорять усяково; не в не тільки те, що вона облила ся нафтою і сама себе підпалила; але нафти було не досить на те, щоб зразу згоріти на смерть, через що сердешна дівчина в тяжких муках конала майже цілих два дні, заким віддала Богови душу. Коротенька життєпись Марії Федосіївни така: родом вона з Го-

родницького повіту (в Черниговщині), доня велими убогих простих людей. Природа наділила її щедро і красою і розумом і перенятливостю до всего доброго і великим ентузіазмом. — Скінчивши дівочу VIII кл. гімназію, вона якийсь час була учителькою; потім пориване до сцени спонукало її покинути школу і подати ся до Вороніжа, щоб вступити до трупи Садовського і Старицького. Тут вона якийсь час була хористкою, але не здобувши собі бажаної ролі і не задоволена життям акторки, вона подала ся знов до педагогії і стала учителькою в Азові. Не довго — рік, чи два, перебула вона в Азові: з одного боку пориване до світлу науки тягло її, а з другого гризла її нікчемність і антипедагогічність народної школи на Україні. Покинула вона Азов і, здаєть ся, р. 1894, перебрала ся до Петербургу, де і стала студенткою Бестужевських курсів.

Торік в грудні її арештовано, за певне невідомо за що, гуторять, що „за принадлежність кь тайному обществу марксистов“.

Далі йдуть вже не однакові звістки. Найбільш ширять таку, що жандар-ротмістер слідчий сподобав Вітренківну і залицяв ся до неї. Під впливом його їй дозволено читати в тюрмі книжки і мати лампу. 28-го лютого, каже гутірка, Вітренківну ротмістер покликав на опит і занадто опидливо поглунив ся з неї... А вона у вечері того дня, не спромігшись пережити таку жахливу наругу слідчого, виляла на себе нафту з лампи і запалила...

Подія ся, як відомо, викликала в столиці, а потім і скрізь по Росії незвичайний рух серед інтелігенції. Річ не можлива була сподівати ся щоб столиця України не обізвала ся за погублену душу України. Зовсім натурально було обізвати ся перш за всіх молодіж університетській, тим паче, що вона трохи не цілий рік перебуває в тревозі і її душа колективна хвилюєть ся не заспокоюючись, ще з торішньої весни. Першу тривогу зняв професор Шіллер своїм не тільки нетактовним, але просто — бурбонсько-

грубіанським поведженем з студентами. Чимало студентів поплатило ся за сю історію, і хоч вона замовкла зверху, але на дні молоді душі колективної іскра жевріла.

Під кінець листопада м. р. випала нова пригода: рух в московському університеті — обізвав ся і в Києві арештами, ревізіями, та засланем здаєть ся 12 студентів. Здавало ся — наступила тиша, здавало ся — поліція вгамовала ся і не перешкаджати-ме молодіжі учити ся; хоча правду сказати, доволі трудно бути байдужим і тримати ся єдине науки в атмосфері повній лиходійних міязмів неволення, деморалізації та густого шпигунства.

Нема й слова проти того, що молодіж повинна учити ся і доки вона в школі, не втручати ся в політику. Се аксіома, але аксіома там, де жите людське йде собі нормально. Так чи можна-ж сказати, що в Росії взагалі, тим паче на Україні — жите нормальне??

Нарешті з самого початку сего місяця приїхав з Петербурга ревізор Кедров, з своїм помічником Камчатом: їх прислало міністерство освіти, щоб вони по доносам декотрих професорів університета (називають іменно п'ятьох таких жандарів-професорів) зробили слідство, між інчим про спільні відносини професорів і студентів. — Слідчий Кедров приїхав несподівано і наробив великого переполоху... Треба правду сказати, що ревізор Кедров зовсім нетактовно поводив ся з професорами, викликаючи їх на опит, наче якихсь злочинців і роситуючи їх про такі нікчемні факти, що з одного боку принижали авторитет професури і достоїнство університета, яко храма науки, а з другого зневажливо нехтуючи молодіж і прирощенне їй право її віку, драговали і без того стурбовані нерви колективної душі молодіж. — Уся ревізія д. Кедрова давала знати, що він стоїть не за правду, не за справедливість та за вишину, за світ і за незалежність науки, а за формалізм, бюрократизм та за принижене людської думки і достоїнства. Рідко знати було, що д. Кедров

33)

ЗАЛІССА.

Повість

ОСИПА МАКОВЕЯ.

(Далше).

— Нехай бавить ся!
— Балі, концерти, театри і т. п. можуть надійсти.
— То нехай закохає ся в кім „на смерть“, буде мати і рай і пекло, властиво більше пекла як раю.
— Отже кажете: нехай закохає ся.
— Так; се на всякий випадок найцікавіша історія в кожній молодості. Молодість, як ви кажете, се капітал, але чоловік звичайно, аж коли має сорок літ, приходить на думку, що орудував тим капіталом, як дитина. Я ще не старий, а вже мені здає ся, що пусто-дурно стратив кілька молодих літ. Вже би я тепер не пішов в задушвий, поганий шинок, коли можу піти в прегарний ліс або на концерт знаменитих співачків. Треба вміти збирати за могодлу приємні вражіння.
— А ви вмієте?
— Не вмію; то правда.

— Коли заходите ся з селянами, то маєте приємні вражіння?

— Як часом; так впрочім як у зносинах і з иньшими людьми.

— Але в зносинах з освіченими людьми можете приємних вражіннь назбирати більше?

— Се правда; але сповнене обовязку супротив низших від мене дає мені також вдоволене.

— Що-ж мені тежер о тім всім думати? Чи ви мені відповіли на моє питанє чи ні?

Славко засьміяв ся: — Як би я, пані, знав вам дати на то найрозумнійшу відповідь, то перше всего сам би так поступив, як вам порадив.

— А ще одно питаю ся вас: як ви думаете, чи можна когось до смерти любити?

— Сумніваю ся. Возьмім: виїшла панна А. за пана Б. замуж з любови. Здає ся їй, що буде его любити до смерти. А він по п'ятих літах розпив ся і зовсім зледащів. Чи може она его любити дальше так як досє?

— Ні; але як би він не змінив ся?

— То й тоді за чуте ручити не можна.

Ану-ж пізнала она когось, що ще їй лучше подобав ся, як муж? Чуте змінєє ся разом з думками, з досвідом, з роками — змінєє ся так, як все на світі.

— І то ви говорите?

— Я говорю; іменно тому говорю, що маю вже троха досвіду. Все можна перетерпіти і починати наново, коли не кривдить ся тим нікого.

Панна Маня задумала ся. Взяла альбум зі столика, похилила ся над ним і стала нетерпеливо перевертати картки. На фотографії майже не дивила ся, бо вже нераз їх бачила, але голови не підводила. Славко дивив ся на неї уважно та передумував над тим, звідки прийшла їй охота вдавати ся з ним в таку дешеву філософію, з котрої виходила прибрана у балаканину стара рада: „уживати світла, доки служать літа.“ Вже-ж нерозумно було би не уживати світла, та заки то чоловік зміркує, що найрозумнійше в світі уживати, вже й літа пішли. Одним словом, пуста всяка рада, коли не вгадати хвилі, коли і як і в яким місці єї послухати!

Маня все ще мовчала і не зводила очий з альбуму. Славко не мав відваги починати знов розмову і сам майже не рушав

пильнує більш за все „політику“ і беть ся дознати: — які в університеті є „землячества“, хто „старостами“ і хто складає „союзний совіт“. Нарешті він поліз і в „святую сьвятих“ — в душу молодіжи, пильнуючи довідати ся, яке прамоване релігійне панує між студентами і між гімназистами і гімназистками. З усієї професури тільки два (зауважте: два тільки) професори Флоринський та Коротнев виявили хоч невеличке зерно почути самоповаги і достоїнства горожанського; відповіли д. Кедрову, що вони мають по закону повне право не відповідати на питання по доносам анонімним! Вся остання маса професорів ішла на опит до д. Кедрова, мабуть і в думці не маючи чогось похожего на те, що у людей зоветь ся горожанською хоробрістю, або хоч сьміливістю; а остання і є, як відомо той сок житевий, без якого наука не може жити. без якого суспільність тільки чевріє. Брак отсего саме соку є головною причиною, того зневолення і приниження, того великого підпаду, що панують у нас, обгорнувши своєю густою хмарою суспільність.

(Конець буле.)

Листи з Сирії.

(Опалакане становище християн у Сирії. Претензії православних проти Росії. Як мусульманки побив священника російської церкви. Ноябрьські вбивства в Бейруті. Мазрааський напад на церкву. Байдушність і нечесність турецьких властей. Бійка генерал-губернатора з прокурором. Прихильність Росії до Туреччини і зріст ворожнечі проти неї у східних християн. Як мене побили каміннями. Колишні причини східного москвофільства і сучасний рішучий його випадок.)

(Дальше.)

А в тім, чого дивувати ся долі тріполійців, коли в самім Бейруті, в тім, як усі кажуть, „европейським“ городі, в тім городі, де мусульман лиш маленька жменя, мусульмане мало-мало не розвалили церкву! Діло було в кварталі Мазраа, у якому мусульмане й християне живуть мішано і через те особливо ненавидять одні других. Середня вулиця — чисто християнська. 3-го або 4-го ноября ст. ст., (добре не смятаю, коли саме) була неділя. По шляху похажало багато чоловіків, жінок і дітвори. Раптом чуєть ся гомін, крики; то лине гурт моло-

дих мусульман, переважно на конях, — вони кидають у повітря довгі палиці („жаріди“) і пускають коней що духу саме там, де ходять люди й дітвори. Перелякані християне швидче усевають ся з дороги. Ледви шлях утихомирить ся, — аж знов гомін, гук, тупіт коней: знов мчить ся мусульманська орда, знов усі кидають ся набік, щоб не подушитись під кінями. Ся сена одбула ся скільки разів і певне додала мусульманам духу, бо за чотири дні, перед празником сьв. архангела Михайла, вони вже задумали вчинити щось кращее. На краю Мазрааського шляху стояла крамниця християнина Миколи ель-Барріді. Над вечір 7-го ноября приходять туди п'ять чи шість мусульман і починають бити хазяїна і zarazом розсипати наймерзеніші лайки на хрест, на Ісуса Христа і особливо на Божу Матір, роблячи погані натяки на те, що от, мов, у неї був син, а вона була діва. Ель-Барріді видер ся і втік. Мабуть, мусульмане злякали ся, що він наведе на них цілу юрбу християн. Вони швидко подали ся назад. Та за чверть години їх прийшла вже ціла ватага, не менше як двацять п'ять, і всі були озброєні. Попереду їхав конем Селім ель-Жарруді і розмахував сьвом. Ватага, мов скажена, ревла: „А ну! де ви? де ви там, собаки?!... Сьогодні вам смерть!... Невірні! свині!... Де ви? виходьте!... А от ми йдемо розвалити церкву над вашими головами!...“ Християне, слухаючи ті нахвалки, тремтіли по своїх хатах. Та мусульмане замість церкви напали спершу на крамницю Ас'ада Явакіма. Хазяїн був там. Мусульмане били його, били, де хто стріляв у нього з револьвера, та не попав. Коли-ж Ас'адові поталанило втекти, напасники розруйнували його крамницю і пошевелили все, що в ній було. Ішло коло крамниці скількись жінок. Побачивши що дієть ся, жіноцтво заголосило і втікло. Мусульмане не наздогнали їх, а натомість зачали стріляти у вікна дому Миколи Явакіма, Ас'адового брата. По тій забаві всі вони були одійшли на часинку геть. Незабаром їх вернула ся величезна товпа; поміж ними було з трицятю таких, що озброєні були наче на війну. Товпа під проводом дєрвіша Бааюна, повалила до церкви, щоб напасти на неї і зруйнувати. Тільки-ж тимчасом уже весь Бейрут знав про те, що робить ся в Мазраа, і генерал-губернатор під напором консулів мусів вислати проти фанатиків військo. Військo не дало їм зруйнувати церкву, і ото його єдина заслуга. Про те, щоб заарештувати та покарати винуватих і не кажіть нічого, дарма, що всякий міг би назвати головних провідників (окрім ель-Жарру-

ді та дєрвіша Бааюна особливо лютували: Осман ель-Макук, Ібн-Смейсми, Мохаммед ель-Неккан і його брат, Хасан Сарба, Мухйїддін Галяйїні, Селім ель-Муєра і Мааруф Шатїле)... Військo одійшло, і здавало ся, що Мазраа втихомирала ся. Та не зовсім. Двоє мусульман засіло в канаві на одній з бічних Мазрааських вулиць і чагували, чи не йти-ме хто з християн. Ішов хлопець Михайло ель-Метні з братом. Мусульмане вистрілили в них чотирі рази, та не влучили, бо вже було темненькo; тоді один витяг кинджала, кинув ся на Михайла, вдарив його кинджалом раз у плече, а раз у бік і тоді обидва вилзли з канави і пішли. За два дні, себто 9-го ноября, знов хтось зробив засідку на християн коло мусульманської хати Балуза; здаєть ся, самі Балузи. Був вечір. Християнин Рашід ель-Габр, його брат і два племенники ішли собі. Як стій зно-за Балузовой хати вискочило двоє людей, зачали стріляти, і Рашід упав мертвим, заливаючись кровю. Товариші заходились ратувати його і щоб обмити й зогладити його рану, попрохали в Балузів глечик води. На їхню просьбу Балузи зачали звати їх свинями, гнати геть знід своєї господи і нахваляти ся, що всіх їх повбивають... Ще минув день чи два, — вбивства скоїли ся вже не в Мазраа, а в других кварталах, — то про Мазрааську історію всі й забули.

Я навмисне розказав про події в Мазраа точним, протокольним способом, щоб показати читачам, як явно чинять ся всякі насильства проти християн. Коли я, пересічний житель Бейрута, так багато знаю, то як легко було-б бейрутській поліції й судови розвідати діло гаразд! Та в Туреччині нема задля християн ані суду ані розправи, і ті самі мусульмане, які ото подивизали ся в Мазраа 7-го ноября, сьміливо дивлять ся всім у вічі і нахваляють ся утнути колісь щось іще кращее. Вони знають, що правління ніколи в сьвітї не почне само од себе переводити проти них слідство. Коли-ж консули таки примусять учинити це, то судовики увільнять мусульман або дурно, або за малесенький „бахшіш“ (хабар).

Зрештою, тут я мушу трохи поправити ся. За бахшіш у Туреччині можна часом добитись і „правосуддя“: треба тільки, щоб християнин дав більшого бахшіша, ніж мусульманин, — тоді він може виграти справу. Яких-небудь дуже великих хабарів тут не треба давати: турецькі чиновники, що цілими місяцями не дістають своєї платні, вдовольняють ся й зовсім малесенькими хабарцями. Межід (-більше-менше 2 зр. або

ся. В комнаті було тихо, тільки годинник тикав на стїні і огонь тріскав у печі.

Маня замкнула з лопотом альбум, відкинула кучері, що їй зеунули ся на чоло, і глянула на Славка — але як, він не міг зміркувати, бо в тій хвилі надбїг у комнату малий Стасьо і пристав до Славка з просьбою:

— Пане директор, ходім на заяці! Поза городом бігають і не боять ся. Я сам тепер бачив одного. Ходїть, пане директор; і тато не буде гнївати ся, казав, що можна.

— Алеж я, Стасю, не стрілець.

— То я буду стріляти.

— Тобі ще не можна. А чи тобі заяця не жаль? Він, бідний, бігає по морозї без черевиків і без кальошів, не має що їсти, а ти хотїв би его забити? За що?

Маня засьміяла ся не думку про заяця в кальошах, а Стасьо дав ся гнєть відмовити від стрілецького запалу. Але за то мусів уже Славко пояснити хлопцеві деякі неясні ему уступи з оповіданя „Дух пустинї“ — і так заяці могли до часу бігати собі спокійно поза городом. Коли того було хлопцеві за мало, пішов ще з ним на ставок ховзати ся.

А Мані того дня вечером прийшла охота написати до тїтки, що вже не приїде до Львова. Она й сіла писати лист, написала кілька стрічок, але гнєть відложила

перо, лист подерла і взяла ся читати газету. Переглянула новинки, спиняючись на титулах, аж найшла новинку: „Самоубійство з любови.“ Ту новинку перечитала цілу. Оповідало ся в нїй про дівчину, котру коханок зрадив і покинув — і она втопила ся з розпуки. Лишила лист, такий жалісний, що Маня аж сплалакала над ним, коли его прочитала. А все таки і завидувала тїй дівчині; она-ж мала коханого чоловіка, через котрого й життя позбавила себе... Як она мусїла его любити! Ах, смерть з такої причини — гарна!

Та нещаслива дівчина кілька днів не сходила з думки Мані.

XIII.

В неділю по вечерні в хаті Головатого зійшло ся кільканайцятєро людей. Був син Головатого (невістка винесла ся з хати), прийшов учитель Горошинський, Славко Левіцький, дяк і син Дорошихи Іван, той, що вернув з войска. Прийшли ще й иньні господарі, цікаві послухати розмови. Головатий сподївав ся більше людей, бо й більше обіцяло ся прийти; але в хаті і без них було тісно і душно.

Минуло досить часу, заким розмова зійшла на громадські справи. Головатий став

розповідати, що чув на вічу в Коломиї. Найбільше чудувало его то, що там промавляли самі селяни.

— Виходить — каже — один мужик перед люди, стає висше на дошках і говорить: „Що то, каже, нам тепер через рибу не можна мочити коноплі і лен по ріках! А на шарварки ходи робити, чи потрібно чи не потрібно! А дика вбити не можна, хоть шкоду зробить!“ А другий стає і: „Мандаторів, каже, хочуть нам нових настановити; по кілька громад разом лучити і над всіма одного мандатора ставити. Нова панщина!“ Дуже красно говорив. А третій знов стає і впоминає ся, аби самі громади собі вибирали панотців, а не пани.

— А то справді незле було би! — замітило кілька голосів.

— Та ще нарікали дуже на панів зі Львова, таки наших Русинів, що з Поляками пішли рука в руку, бо відома річ: від Поляка поли втинай і втікай!

— А ще о однім була там мова: насамперед — замітив Славко.

— Ага! — підхопив Головатий живо — говорили, аби ми всі мали право голосувати на своїх послів, а не лиш самі виборці. „Що то? казали. То рекрута ми давати годні, а голосувати всі то вже не

1 карбованець і 60 копійок) — ото, можна сказати, норма. Пригадую собі одну оказію з моєї власної практики. Я, ідучи з Росії до Бейруту, забрав із собою чимало таких книжок, які мені завжди потрібні для моїх студій, і було там пудів п'ять-шість таких писань, що торкалися історії Мохаммеда, ісламу, Туреччини. Везти їх у Туреччину — це було те саме, що везти в Росію Ренана, Герцена, Бакуніна, Драгоманова і т. п. Підїждючи до Бейруту, я трохи задумався: що мені робити з турецькою суворою цензурою? Капітан пароходу потішив мене й сказав, що за бахшіш усе можна буде зробити. — „Бахшіш“ кажу я: „але-ж який бахшіш доведеться дати! Це-ж не пустяковина: це книжки, де говориться проти турецької віри і турецької держави!.. Дати, приміром, межідів з п'ятеро, — адже не возьмуть? мало!“ — „Що це ви, добродію!!“ перебив мене капітан: „та за п'ять межідів можна купити цілу Туреччину разом із султаном!.. Чверть межідів дайте, — і того доволі!“ Так воно й вийшло. На бейрутській таможні, довідавшись, що в мене є скриня страшних книжок, сказали мені, що коли я дам межід, то пустять мої книжки без усякої цензури. Я, правда, і того навіть не дав їм, бо щоб не йти нелегальним шляхом, попросту зателеграфував до консульства, що везу научні книжки і що мене вислало на схід міністерство просвіти; консул прислав мені каваса, себ то одного із слугів консульства, кавас триюмфально забрав на підводі мої книжки, і турецькі чиновники могли хіба облизувати ся. Але-ж читач бачить, що можна було би перебути ся й без консульської помочи: один-однієсний межід (а коли-б поторгувати ся, то й пів межіда або чверть) — ули-б любієснько зробили міні вільний шлях. Тепер я напевне довідав ся, що за межід пропускаєть ся в Туреччину навіть ціла пака агітаційних революційних брошур, а не то що наукових орієнталістичних праць.

Ох! чиновники турецькі, як узагалі ці турецьке правління, це щось кумедне, це продія! Чи цивільні, чи воєнні чиновники — однакова сміхота! На тутешнє військо аж шкідливо дивити ся: воєнки ходять босі, обшарпані, бідрани; одежа — то якась старцівська дранка, а не мундир; латка на латці! Друзи міні казали, що як вислали проти них в осени турецьке військо, то їм аж шкода було в нього стріляти: так мізерно виглядали турецькі жовніри! Як їх везли з Салонік до Бейруту, воювати ся проти Друзів, то нічим не годували підчас тієї триденної подорожі: зовсім так — неначе овець,

годні?“ Отого я добре не розумію: де-де нашим людям до того! як прийде вибір, то половина теперішніх виборців сидить у хаті, що они звичайно люди заможніші і цікавіші, а потім як буде?... Не знаю, чи то їм удасть ся.

— Як буде? — спитав ся старший один селянин простодушно. — Так буде як досі. Кого староста покаже, того ми і виберемо. Адже пани краще знають, що хто варт... По що нам тим журити ся?..

Славко слухав з усміхом сеї простодушної замітки.

— Чуєте? — спитав Головатий Славка. — От маєте наших людей! І робіть з ними, що хочете?

— Або що? — здивував ся той селянин. — Не правду кажу?

— Але-ж правду, куме, щирю правду! — відповів Головатий з глумом. — Тай говорили ще на вічу, аби закладати братства при церквах.

— Та вже таке маємо — відізвав ся паробок Іван Дорош.

— То не таке; у нашім братстві ладу нема; а то мало би бути братство... не знаю, як то они казали...

— На статутах — піддав Славко.

— Ага, на статутах. Що то таке ті статуты?

що їх везуть з Одеси до Царгороду та годують тільки тоді, як доїдуть до Царгороду. А і в Хорані, себто на театрі війни з Друзами, далеко більше турецьких жовнірів загинуло з голоду, ніж од друзівських вистрелів...

А. Кримський.

(Конець буде).

НОВИНИ.

Чернівці, дня 8-го цвітня 1897.

Іменоване. Старший завідаєтель поштової Артемії Чунтуляк іменованний директором уряду поштового.

Дирекцію руско-народного театру повірив виділ „Рускої Бесіди“ у Львові спілці артистів пп. Осипа Поліщука і Михайла Ольшанського. Театр наш пробує тепер в Добромили.

Товариство кандидатів адвокатських в Буковині скликає загальні збори на день 9. цвітня о 8 год. вечером до салі реставраційної Райнера при улиці Паньській з таким порядком денним: 1) Sprawozdane виділу, 2) Внесене на підвишенє вкладок членських, 3) Можливі внесенє.

Податок на посажні панни хоче завести Має Kinley, теперішній президент Сполучених Держав, як на експортний артикул, що его забирають європейські льорди та барони. Має се бути дальший спосіб забезпеченє американських інтересів перед визиском Європи через завденє „вивозового цла“.

Гімнастика в середних школах. Міністер просвіти, др. Гавч, видав інструкцію в справі науки гімнастики в середних школах, що має відбувати ся два рази на тиждень. Науку гімнастики мають побирати обовязково всі ученики, котрим не стоять в тім на перешкодї ніякі фізичні труднощі.

Академічна Громада у Львові постановила видати українсько-руську Антологію, де мають містити ся вибрані твори видійших наших поетів від 1840-их років. Зваживши, що потреба подібної Антології від давна дає ся у нас сильно відчувати, а до того дохід призначений на зрієт фонду запомогового „Академічної Громади“, єсть надія, що руска публіка радо повітає се діло. Редакції сеї Антології підняв ся ласкаво др. Іван Франко. Друк книжки вже

Славко пояснив усім се чуже слово і радив таке братство в Залісю заложити. Відтак оповідав, як у багато селах позасюували ся читальні, християнські крамничі, шпихлірі, і як з тим людям добре.

— Та в нас була читальня ще тогди, як бив ся Москаль з Турком — замітив старий дяк, що сидів під печею і курив люльку.

— Була?

— Була! Кілька разів скликували нас єгомосць і читали нам за ту війну — сходило ся людей досить — а потім кинули. І шпихлір був, та люди розібрали щось сорок кірців збіжа і не звернули.

— Наші люди взяти знають, а віддати — ого! — відізвав ся один господар.

— Ну, а що, як би ми заложили собі нову читальню або братство? — спитав ся Славко.

— Годі, паничу! — відповів дяк. — Темні наші люди! Читати не вміють...

(Дальше буде.)

почав ся, а після Великодних свят буде вже оголошена передплата.

Що Волохам подобає ся а що не подобає ся. В Buk. Post читаємо: „Як зачуваємо, посол проф. др. Волян приступив до клубу буковинських Волохів. Се ще найрозумніше, що він міг зробити, бо та злука передовсім має на цілі інтереси Буковини.“ — Не Буковини, а Волохів, додамо до того. А про п. Винницького лише Buk. Post так: „Руский народовець Винницький в спілці з Барвінським і Вахнянином, котру то спілку ми що сили побороємо, бо зраджує край, приступив до християнсько-національно-славянського клубу. Чого шукає там наш край, що хоче завжди уходити в конфесійних справах за справедливого? Єго християнства ніхто не порушує, так як і кожної іншої віри на Буковині, — але єго спілка з галицкими „народовцями“ — то тяжкий удар в лице краю, а той удар болить тим більше, що єго не можна було передвидіти ані після познак з міродайної сторони очікувати.“ — Очевидна річ, коли би п. Винницький зробив так, як п. Волян, то у Волохів се також було би „найрозумніше“, що він міг би був зробити... А що Волян опинить ся між Волохами, се знали всі Русини наперед, лише наше правительство дало ся Волохам підтурити і вибрало єго до Відня послом титулом тим, що він „Русин.“ Волохи хотіли мали у Відні шість послів і мають тепер.

Про погром жидів в Ходорові доносять часописи докладніші вісти. Робітники при залізницях майже виключно Мазури, що тягнуть ся від одної будови залізничної до другої і для того називають їх барабами (Bahngaben). Барабів звало ся до Ходорова кілька соток з колами — почали бити і ломити жидам вікна, торошити посуду, з перя випускати піре в хмари та болото на ринку гатити, а при тім били колами жидів. Склені і уряди в одній хвили позамикано. Довгі халати поховали ся, мов-би їх хто вимів — згоді почали втікати до євєдних сід і місточок. Між тим пустив хтось поголоску, що то „хлопи ріжуть панів за вибори.“ Тогди Поляки, переполохані польськими газетами ще з часу акції виборчої, і собі метнули ся з родинами на дворець і почали спасати ся бігством до Львова. Але показало ся, що руска людієсть Ходорова стояла осторонь від побоїв, а Мазури звертали свою лють тільки против жидів договорюючи їм: Знайте, що то пімета за всі віки, що ви нанували над Русинами, котрий дав ся вам поневирити!“ Арештували шістьох Мазурів, але випустили їх вже на волю; між жидами є коло 20 ранених, а так само між Мазурами.

Згоріло село. На дни 1. цвітня 1897, постигла село Синевідєско вижне в стрийськєм повіті страшна катастрофа. Огонь, що повстав з незвісної досі причини, знищив поверх двіста господарств з домами мешкальними, будинками єкономічними і цілим майном мешканців. Тому, що був се день тижневого торгу в Стрию а рівночасно відбувалася бранка військова в Скодїм, то множество мешканців села виїхало будь-то до одного будь до другого міста, так що в хвилі катастрофи забракло людей до ратунку. Тож погоріли всі знаряди домашні, одіж, знаряди господарські, як також все єїно і збіже зладжене на засіви, а у многих селян навіть живий інвентар. 2000 загород господарських замінили ся в понід а коло 100 людей зістало ся без стріхи, без притулку. Рускі товариства в Стрию призначили весь дохід з вечера в честь Шевченка дня 8. цвітня для погорільців з Синевідєска а надто завязав ся там комітет під проводом графа Станіслава Дідушицького, щоби збирати складки для нещасних.

Тверді серця. Перед кількома днями побили селяни з Волчищева виборчого хруня, начальника громади Вишеньки, коли вертав домів зі Судової-Винні. Тим разом виконали селяни з Волчищева надто строго кару за хрунієство, бо побитий умер до кількох днів.

Дивна пригода трафила ся коло Клокучки одному рїтмайстрови від гузарів тутешного гарнізону. На него напав величезний орел, спускаючись з воздухів зі швидкістю блискавиці. Рїтмайстер мав ще стілько часу, що вихопив шаблю з піхви і убив сміливого напасника.

Катастрофа в копальні. Броцлавський General Anzeiger доносить, що в копальнях вугля коло Забржа вибух оноди в наслідок експлозії газів сильний огонь. В огні погинуло шість осіб, а між ними і властитель копальні.

Телеграми „Буковини“.

З дня 8-го цвітня 1897 року.

Відень. Бурмістром міста Відня вибрали нині Люегера 93 голосами на 132 голосуючих радних.

Льондон. Після звістки Standard-у з Константинополя рада міністрів турецьких згодилася в принципі на відкликане з Крети турецьких військ, коли держави постараться, щоб уступилося грецьке військо і дадуть запоруку, що на острові буде спокій.

РУСИНКА

молоденька, 24 літня, вдова по адвокаті, богата, гарна, музикальна і образована готова вийти за-муж за русина молодого, гарного мушину на становиску, — если би єї подобав ся. — В тім разі жертвує на „Народний Дім“ 1000 зр. в день вінчання. Тільки на листи з фотографією до 1-го н. ст. мая с. р. буде відповідати. Адреса: „Незнакома“ в Вижиці над Черемошом, poste restante.

В Чернівцях виходить уже тринадцятий рік руска газета

„БУКОВИНА“.

Від 1. січня 1896. року появляє ся она що дня кромі неділь і свят. Поміщає статі про справи буковинської Руси, але познакомлює читателів також із справами Русинів в інших землях руских. Дбає о добірні і цікаві фейлетони і взагалі о материял такий, що обходить кожду руску родину. Що „Буковина“ цікава і для галицьких Русинів, свідчить значне число передплатників єї в Галичині. Передплата лише 10 зр. Адреса редакції і адміністрації „Буковини“: Чернівці улица Петровича число 2.

переклад
до
у

Для панів учителів!

INSPECTIONSBERICHT

є на складі в друкарні
„Рускої Ради.“

Просимо о замовленя.

Руским церквам і братствам церковним поручаю:
Свѣтло церковне в великім виборі від ¼ фунта до 2 фунт. першої і другої якості, свѣтло столове і до павуків, віск чистий пчільний на свѣтло, свѣтло з білого воску різної величини і грубости. Кадила: мішане, королівске, ладан і смирна.

НА СВЯТА!

Мука, славні дріжджі віденські Мавтнера, овочі полудневі і корія в найлучшійм роді і як найдешевші.
Природні вина від 40 кр. до 5 зр. за флянку, на міру природне столове по 40 кр. і 60 кр. за літру.
Поручаю мою ново-зложену руску торговлю ласкавій памяти і опії остаюсь з глибоким поважанем
ІГНАТІЙ ВЛАСЮК,
Чернівці ул. Паньска ч. 12.

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень
у Львові в домі „Просвіти“ Риток 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним через Впреосв. Митр. і Преосв. Еп. Ординарияти всіх трех галицьких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарєк знаряди, збіже в зерні і соломі, сіно в стогох і будинках против шкідливых вих за можливо найнижшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрасекураційними подають „Дністрови“ можливі обезпечувати і виплачувати і найвищі суми.

Полїси „Дністра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На жите можна обезпечити ся через „Дністер“ після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористийші услія і видає полїси і квїти в рускім язїці.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришенє зареєстрованє з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третих лиць вкладки до опроцентованя по 5 процент. І гаранція цілковата. Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тільки властателям реальностей, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся десята часть на удїл.

Зголошена о удїленє агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

ДРУКАРНЯ „РУСКОЇ РАДИ“
в Чернівцях.

Перша на Буковині

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Народнім Домі

при улиці Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарскі в мовах рускій, польскій і німецькій.

ДОБІР БУКВ ВЕЛИКИЙ.

Роботи виконує ся скоро, солїдно і дешево.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

Рух поїздів залізничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	Поїзди			Відходять	Поїзди		
	поспїшні	особові	мішані		поспїшні	особові	мішані
до Чернівців				з Чернівців			
З Відня, Кракьова, Львова, Станіславова, Котомії і Среєтца	1128	657	1028 550	До Снятина, Коломиї, Станіславова, Львова, Кракьова і Відня	347	941	1029 538
З Букарешту, Яс, Сучави, Глибоки	329	912	1000 523	До Глибоки, Сучави, Яс, Букарешту	1203	717	1048 616
З Новоселиць, Садагури			1113 950	До Садагури, Новоселиць			430 612

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мин. рано. — Середно-європейский час різниць ся від львівського о 36 минут, а від черновецкого о 44 минут; коли на залізници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 минут.